09/08/2019

“Οι εκκλησιολογικές μετα-πτώσεις του Πατριαρχείου Μόσχας”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

Κείμενο του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου, κ. Ιεροθέου, όπως αυτό επικαίρως δημοσιεύεται στον ιστοχώρο “Εκκλησιαστική Παρέμβαση” (parembasis.gr) της Ιεράς Μητροπόλεως Ναυπάκτου:

Ὁ οἰκουμενισμός συνδέεται μέ τόν σχετικισμό ἤ σχετικοκρατία, ὅτι, δηλαδή, ὅλα εἶναι σχετικά καί ἔτσι δημιουργεῖται σύγχυση στά θεολογικά καί ἐκκλησιολογικά θέματα. Ἄλλο, βέβαια, εἶναι ἡ οἰκουμενικότητα καί ἄλλο εἶναι ὁ οἰκουμενισμός, ὁ ὁποῖος διακρίνεται γιά σύγχυση μεταξύ ἀληθείας καί πλάνης, μεταξύ ἀληθείας καί αἱρέσεως.

Παρατηρῶ, ὅμως, ὅτι οἱ ἀντιοικουμενιστές στήν Ἑλλάδα κρίνουν καί ἐπικρίνουν ἔντονα τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ἰδίως τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.

Βαρθολομαῖο, ἐνῶ ἀμνηστεύουν παράλληλα τίς ἄλλες Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες, κυρίως τήν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας. Νομίζω ὅτι αὐτό δέν εἶναι δίκαιο, οὔτε ἀντικειμενικό.

Γι' αὐτό στήν συνέχεια θά θίξω τήν κατά καιρούς στάση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας, κυρίως ἔναντι τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν. Οὐσιαστικά, θά παρουσιάσω τίς μετα-πτώσεις της σέ ἐκκλησιολογικά θέματα, πού γίνεται ἀνάλογα μέ τίς ἑκάστοτε ἔξωθεν ἐπιδράσεις.
Πρέπει ἀπό τήν ἀρχή νά διευκρινίσω ὅτι ὅσα θά γραφοῦν στήν συνέχεια δέν ἀφοροῦν τόν ὀρθόδοξο ρωσικό λαό καί τούς ἁγίους πού ἔζησαν καί ζοῦν στήν Ρωσία, ἀλλά τήν κατά καιρούς ἡγεσία πού ἐπηρεάσθηκε ἀπό ἄλλους παράγοντες.

1. Ἡ ἀπόφαση τοῦ «Συνεδρίου»-Συνάξεως στήν Μόσχα τό 1948 κατά τοῦ Παπισμοῦ

Τό ἔτος 1948 (Αὔγουστος) θεωρεῖται ὡς σημαντικό γιά τήν οἰκουμενική κίνηση, γιατί τότε ἱδρύθηκε τό Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν, καί διεξήχθη ἡ Α΄ Γενική Συνέλευσή του στό Ἄμστερνταμ τῆς Ὁλλανδίας.

Ἕνα μήνα πρίν καί συγκεκριμένα μεταξύ 8-18 Ἰουλίου τοῦ 1948, συνεκλήθη στήν Μόσχα ἕνα «Συνέδριο τῶν ἀρχηγῶν καί ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρθοδόξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν», μέ τήν εὐκαιρία τῶν 500 ἐτῶν ἀπό τήν ἀνεξαρτητοποίηση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, πού ἔγινε τό ἔτος 1448.

Στό «Συνέδριο» αὐτό ἐξετάσθηκαν τά θέματα «Βατικανό καί Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία», «Ἀγγλικανική Ἱεραρχία», «Οἰκουμενική Κίνησις καί Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία» καί «Ἐκκλησιαστικόν Ἡμερολόγιον».

Ὁ καθηγητής Ἰωάννης Καρμίρης δημοσίευσε τήν ἀπόφαση τοῦ «Συνεδρίου» αὐτοῦ γιά τό Βατικανό, τό ὁποῖο μέ ἐνδιαφέρει στό παρόν κείμενό μου, μέ θέμα «Βατικανό καί Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία», τήν ὁποία ὑπέγραψαν τέσσερεις Πατριάρχες (Ρωσίας, Σερβίας, Ρουμανίας καί Βουλγαρίας) καί οἱ ἀντιπρόσωποι ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Γεωργίας, Βουλγαρίας, Πολωνίας, Τσεχοσλοβακίας καί Ἀλβανίας).

Τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς προηγήθηκαν πέντε Εἰσηγήσεις, ἤτοι: α) τοῦ Ρώσου Ἀρχιεπισκόπου τοῦ Καζάν Ἑρμογένους μέ τίτλο «Παπωσύνη καί Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία», β) τοῦ Ρώσου Πρωτοπρεσβυτέρου Γαβριήλ Kostelnik μέ τίτλο «τό Βατικανόν καί ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία», γ) τοῦ ἰδίου μέ τίτλο «Ρωμαϊκή Ἐκκλησία

καί ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας», δ) τοῦ Βούλγαρου Μητροπολίτου τοῦ Plovdiv Κυρίλλου μέ τίτλο «ἡ Ρώμη καί ἡ Βουλγαρία» καί ε) τοῦ Ρουμάνου καθηγητοῦ Th. Popescu μέ τίτλο «ἡ στάσις τοῦ Βατικανοῦ ἔναντι τῆς Ὀρθοδοξίας κατά τά τελευταῖα 30 ἔτη».

Ὁ ἴδιος καθηγητής, πού παραθέτει τό κείμενο τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, γράφει ὅτι παραλείπει τό τελευταῖο τμῆμα τοῦ κειμένου «ἅτε περιλαβόν πολιτικολογίαν, ἐξηγουμένην ἐκ τῶν συνθηκῶν τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς». Αὐτή ἡ παρατήρηση γιά τήν παράλειψη τοῦ τελευταίου τμήματος τοῦ κειμένου τῆς ἀποφάσεως, νομίζω ὅτι δείχνει καί τήν στοχοθεσία τοῦ ὅλου Συνεδρίου καί τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς, γιατί ἡ Ρωσία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καί ἀπό τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἔπρεπε νά διαφοροποιηθῆ ἀπό τήν Δύση γιά πολιτικούς λόγους, ὅπως θά δοῦμε πιό κάτω.

Θά κάνω μιά περίληψη κατά ἑνότητες τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς γιά τό Βατικανό, γιά νά φανῆ τό περιεχόμενό της.

Στήν ἀρχή γίνεται λόγος γιά τό ὅτι «ἡ Ρωμαϊκή Κούρια μετά τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης ἐπί κεφαλῆς ἐν τῇ ροῇ τῶν αἰώνων, διέφθειρεν, ὑπό τήν ἐπίδρασιν κοσμικῆς καί ὑπερφιάλου οἰήσεως καί ἄλλων καθαρῶς ἀνθρωπίνων αἰτίων, τήν ἀληθῆ εὐαγγελικήν διδασκαλίαν». Ἀναφέρεται ἡ ΣΤ΄ Οἰκουμενική Σύνοδος, ἡ ὁποία ἀποφαίνεται ὅτι πρέπει νά φυλάττουμε «ἀκαινοτόμητόν τε καί ἀπαράτρωτον τήν παραδοθεῖσαν ἡμῖν πίστιν ὑπό τῶν αὐτοπτῶν καί ὑπηρετῶν τοῦ Λόγου τῶν θεοκρίτων Ἀποστόλων». Ἔπειτα, γράφεται ὅτι «οἱ Ἐπίσκοποι Ρώμης» παρέβλεψαν αὐτήν τήν ἀπόφαση τῆς ΣΤ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί «παρέφθειραν τήν καθαρότητα τῆς διδασκαλίας τῆς ἀρχαίας Οἰκουμενικῆς Ὀρθοδοξίας». Ἀναφέρει τά «νεοεισαχθέντα δόγματα» περί τοῦ Filioque, τῆς ἀσπίλου συλλήψεως τῆς Θεοτόκου, «ἰδίως τῆς παντελῶς ἀντιχριστιανικῆς διδασκαλίας περί τοῦ πρωτείου τοῦ Πάπα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί τοῦ ἀλαθήτου αὐτοῦ». Μέ τήν ἀντιχριστιανική αὐτήν καινοτομία οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ρώμης προξένησαν «τεραστίαν ζημίαν εἰς τήν ἑνότητα τῆς οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καί γενικῶς εἰς τό ἔργον τῆς προσοικειώσεως τῆς σωτηρίας ὑπό τῶν ἀνθρώπων ἐπί τῆς γῆς».

Στήν συνέχεια, στό κείμενο τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἀναφέρεται ὁ πρῶτος κανόνας τῆς ΣΤ΄ (τῆς Πενθέκτης) Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὅτι δέν πρέπει οἱ Χριστιανοί νά προσθέτουν ἤ νά ἀφαιροῦν κάτι ἀπό ὅσα ἀποφάσισαν οἱ ἕξι Οἰκουμενικές Σύνοδοι, καθώς ἐπίσης ὅτι οἱ Πατέρες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων «καταδικάζουσι νῦν τόν ρωμαϊκόν Παπισμόν δι’ ὅλα τά καινοφανῆ ρωμαϊκά δόγματα, τά ὁποῖα εἶναι καθαρῶς ἀνθρώπινοι ἐπινοήσεις, οὐδέν ἔχοντα ἔρεισμα οὔτε ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ, οὔτε ἐν τῇ ἱερᾷ παραδόσει, οὔτε ἐν τῇ πατερικῇ Φιλολογία καί τῇ ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ».

Τονίζεται, ἀκολούθως, ὅτι ἡ ἀπόφαση αὐτή πού ἔλαβαν στό «Συνέδριο» αὐτό «δέν εἶναι τυχαία», γιατί ἀπορρέει ἀπό τίς θεμελιώδεις ἀρχές τῆς ἀρχαίας Καθολικῆς Ὀρθοδοξίας, καθώς ἐπίσης «δέν εἶναι νέα» γιατί ἐπαναλαμβάνει παλαιότερες ὁμολογίες τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἀναφέρεται ὅτι τό Βατικανό ξέχασε τίς παραδόσεις τῆς καθολικῆς Ὀρθοδοξίας καί ἔτσι «ὡδηγήθη τό πλοῖον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας εἰς τήν ἀνοίκειον διά τήν Χριστιανικήν Ἐκκλησίαν αὔλακα τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ Παπισμοῦ», μέ τήν εἰσαγωγήν «τοιούτων καινοφανῶν δογμάτων», ὅπως εἶναι ἡ διδασκαλία περί τοῦ πρωτείου καί τοῦ ἀλαθήτου τοῦ Πάπα στήν Ἐκκλησία. Ἔτσι, διαφθείρεται ἡ καινοδιαθηκική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀπό τούς Παπιστές καί «ἡ Ἐκκλησία τοῦ ζῶντος Θεοῦ» μεταβλήθηκε ἀπό τούς Παπιστές «εἰς μίαν γηΐνην πολιτικήν ὀργάνωσιν».

Ἔπειτα, γίνεται λόγος γιά τό ὅτι ὁ «Παπισμός» μέσα στήν ἱστορία ἐπιχείρησε «εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως διά τῆς Οὐνίας» νά προσηλυτίση τούς Ὀρθοδόξους στόν Ρωμαιοκαθολικισμό καί αὐτό τό ἔκανε «δι’ αἱματηρῶν πολέμων καί παντοειδῶν βιαιοπραγιῶν», καί ἐκθέτει συγκεκριμένα παραδείγματα. Ὕστερα ἀπό τά ἀνωτέρω τονίζεται ὅτι «ὅλος ὁ χριστιανικός κόσμος καί ὅλοι οἱ ἀληθῶς πιστοί ρωμαιοκαθολικοί» ὀφείλουν νά γνωρίζουν «εἰς ποῖον βάραθρον ὁδηγεῖ ὁ σύγχρονος Παπισμός». Ὅλοι οἱ Χριστιανοί «ἀδιακρίτως ἐθνικότητος καί ὁμολογίας, δέν δύνανται νά μή στιγματίζωσι διά τοῦτο τήν πολιτικήν τοῦ Βατικανοῦ ὡς ἀντιχριστιανικήν, ἀντιδημοκρατικήν καί ἀντεθνικήν».

Στό τέλος ἡ ἀπόφαση αὐτή κλείνει μέ προσευχή στόν μέγα Ἀρχιερέα, τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, γιά νά φωτίση «τήν ρωμαιοκαθολικήν Ἱεραρχίαν» μέ τό φῶς τῆς θείας διδασκαλίας, καί νά τήν βοηθήση γιά νά γνωρίση «τό βάραθρον τῆς ἁμαρτωλοῦ πτώσεως, εἰς τό ὁποῖον ὡδήγησε τήν Δυτικήν Ἐκκλησίαν διά τε τῶν καινοφανῶν διδασκαλιῶν αὐτῆς περί τοῦ πρωτείου καί τοῦ ἀλαθήτου τοῦ Πάπα, ὡς ἐπίσης καί διά τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς τά συμφέροντα τοῦ πολιτικοῦ ἀγῶνος».

Τήν ἀπόφαση αὐτή, πού εἶναι ἀντιοικουμενιστική, ὅπως καί οἱ ἀποφάσεις στά ἄλλα θέματα μέ τά ὁποῖα ἀσχολήθηκε τό «Συνέδριο» αὐτό, τήν ὑπογράφουν: «ὁ Μόσχας Ἀλέξιος, ὁ Σερβίας Γαβριήλ, ὁ Ρουμανίας Ἰουστινιανός, ὁ Βουλγαρίας Στέφανος, ὁ Ἐμέσσης Ἀλέξανδρος καί ὁ Λιβάνου Ἠλίας, ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας καί Ἀντιοχείας, ὁ Bialystok (Πολωνίας) Τιμόθεος, ὁ Κορυτσᾶς Παΐσιος, ὁ Πράγας Ἐλευθέριος».

Πρέπει δέ νά σημειωθῆ ὅτι στό «Συνέδριο» αὐτό ἀπό μερικούς συνέδρους

ἀναφέρθηκε ἡ θεωρία ὅτι ἡ Μόσχα εἶναι ἡ «Τρίτη Ρώμη».

2. Ἡ σκοπιμότητα τοῦ «Συνεδρίου»-Συνάξεως στήν Μόσχα τό 1948

Ἡ συνάντηση αὐτή στήν Μόσχα τό 1948 τελικά χαρακτηρίσθηκε, ὅπως φαίνεται στά κείμενα τῶν ἀποφάσεων, ὡς «Συνέδριο τῶν ἀρχηγῶν καί ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρθοδόξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν».

Ὅμως, αὐτή ἡ Συνάντηση ξεκίνησε νά πραγματοποιηθῆ ὡς «Οἰκουμενική Σύνοδος» μέ σκοπό νά προσδώση στόν Πατριάρχη τῆς Μόσχας τόν τίτλο τοῦ «Οἰκουμενικοῦ» καί νά ἀναλάβη ἀντιοικουμενιστικές πρωτοβουλίες, παρακάμπτοντας τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Ἦταν μιά «πανσλαβιστική» Σύναξη. Ὁ καθηγητής Ἰωάννης Καρμίρης τήν ἀποκαλεῖ «Ὀρθόδοξο Συνέδριο».

Ἡ ἀπόφαση τήν ὁποία εἴδαμε προηγουμένως ἐναντίον τοῦ Βατικανοῦ ἦταν μέσα στήν προοπτική τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ καθεστῶτος τῆς Σοβιετικῆς Ἑνωσης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ὁ Μιχαήλ Ἀρτέεφ συνέγραψε ἕνα ἄρθρο μέ σκοπό νά ἀποδείξη ὅτι οἱ ἀποφάσεις τοῦ «Συνεδρίου» τοῦ 1948 δέν ἦταν πανορθόδοξες, ἀλλά προέκυψαν κάτω ἀπό τήν πίεση τοῦ Σοβιετικοῦ καθεστῶτος. Τό ἄρθρο αὐτό στήν πραγματικότητα θέλει νά ἀποσείση τήν κατηγορία τῶν κριτικῶν πού ἔγιναν γιά τό ὅτι στά μετέπειτα χρόνια ἡ ἴδια ἡ Ρωσική Ἐκκλησία διαφοροποιήθηκε ἀπό τίς ἀποφάσεις στήν Μόσχα τό 1948 καί συμμετεῖχε στό Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν.

Συγκεκριμένα, στό ἄρθρο του μέ τίτλο «Οἱ ἀναγκαστικές λύσεις τῆς συνεδρίασης τῶν Προκαθημένων καί ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στήν Μόσχα τό 1948» παρουσιάζονται οἱ συνθῆκες κάτω ἀπό τίς ὁποῖες ἔγινε αὐτή ἡ συνδιάσκεψη, ἀλλά καί ὁ ρόλος τῆς Σοβιετικῆς Ἑνωσης στήν διοργάνωση καί τήν διεξαγωγή τῆς Συνεδρίασης στήν Μόσχα τό 1948. Γι’ αὐτό στήν ἀρχή ἐρωτᾶ: «Ἀλλά ἦταν πράγματι ἡ συνδιάσκεψη τῆς Μόσχας μιά Πανορθόδοξη Σύνοδος; Κατά πόσο, στήν πραγματικότητα, ἦταν ἀναξάρτητες οἱ ἀποφάσεις καί οἱ ἀξιολογήσεις της;».

Γιά τόν σκοπό αὐτόν παρατίθενται ἀποκλειστικά στοιχεῖα γιά τά δύο αὐτά ζητήματα, ἀλλά ἐδῶ θά ἀρκεσθῶ στήν παρουσίαση μερικῶν συγκεκριμένων σημείων.

Πρῶτον. Ὁ Στάλιν, ὅπως γράφεται στό ἄρθρο αὐτό, «στίς 4 Σεπτεμβρίου τοῦ 1943 προγραμμάτισε μιά ἀναπάντεχη νυκτερινή συνάντηση μέ τούς τρεῖς Μητροπολίτες οἱ ὁποῖοι ἡγοῦνταν τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας». Πρόκειται γιά τόν

Τοποτηρητή τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου Μητροπολίτη Σέργιο Στραγκορόντσκι, τόν Μητροπολίτη Λένινγκραντ Ἀλέξιο Σιμάνσκι καί τόν Μητροπολίτη Κιέβου καί Γαλικίας Νικόλαο Γιαρουσέβιτς.

Ἡ συνάντηση αὐτή κατέληξε στήν ἀπόφαση νά δημιουργηθῆ ἕνας κρατικός φορέας, δηλαδή ἕνα Συμβούλιο ἁρμόδιο γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, πού θά ὑπάγεται στό Συμβούλιο τῶν Ὑπουργῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, τό ὁποῖο θά συντονίζη τίς σχέσεις τοῦ Κράτους μέ τήν Ἐκκλησία. Ἔτσι, ἡ Ρωσική Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία βρέθηκε σέ ἐπιτήρηση ἀπό τό Συμβούλιο αὐτό καί βέβαια κάτω ἀπό τόν ἄμεσο ἔλεγχο τοῦ Σοβιετικοῦ Κράτους.

Αὐτοῦ τοῦ Συμβουλίου ἡγήθηκε ὁ συνταγματάρχης τῆς NKVD Γ. Κάρποφ, πού εἶχε σπουδάσει σέ ἱερατική Σχολή, ὅπως εἶχε κάνει καί ὁ Στάλιν, εἰσῆλθε στόν Κόκκινο Στρατό καί τό Κομμουνιστικό Κόμμα, ἦταν «ἕνας ἀπό τούς τακτικούς δημίους τοῦ Στάλιν», καί ἐκτελοῦσε ἀθώους πολίτες «μέ μαζικούς τουφεκισμούς», «χρησιμοποιοῦσε διεφθαρμένες μεθόδους ἔρευνας καί παραποιοῦσε τά πρακτικά τῶν ἀνακρίσεων».
Νά σημειωθῆ ὅτι ἡ NKVD, τῆς ὁποίας Συνταγματάρχης ἦταν ὁ Κάρποφ, ἦταν πρόδρομος τῆς Κα Γκε Μπε (KGB) καί συνδέεται μέ τήν «Ἑλληνική ἐπιχείρηση» πού διατάχθηκε ἀπό τόν Στάλιν γιά τήν καταδίωξη τῶν πολιτῶν ἑλληνικῆς καταγωγῆς καί Ἑλλήνων πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν στήν Σοβιετική Ἕνωση.

Πάντως, μία ἀπό τίς πρῶτες δραστηριότητες τοῦ Συμβουλίου ἦταν ἡ προετοιμασία γιά τήν σύγκληση προσυνοδικῆς συνεδρίασης στήν Μόσχα τό 1947, πού εἶχε σκοπό τήν συνάντηση ὅλων τῶν Προκαθημένων καί Ἐκπροσώπων τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μέ εὐκαιρία τήν 500ή ἐπέτειο τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο τό 1448. Ἡ Σύνοδος αὐτή θά ἀνέπτυσσε θέματα γιά τό Βατικανό, πού ἦταν «πνευματικό κέντρο τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ τοῦ ἐλεύθερου κόσμου», τήν ἵδρυση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν μέ τό οἰκουμενικό κίνημα, τήν Ἀγγλικανική ἱεραρχία καί τό ἐκκλησιαστικό ἡμερολόγιο.

Αὐτή ἡ Σύναξη ἐπρόκειτο νά εἶναι Πανορθόδοξη ἤ Οἰκουμενική Σύνοδος, πού εἶχε νά συγκληθῆ αἰῶνες καί νά ἐξετάση τό θέμα στό νά ἀποδοθῆ στόν Πατριάρχη Μόσχας ὁ τίτλος τοῦ «Οἰκουμενικοῦ».

Δεύτερον. Στό ἄρθρο αὐτό δημοσιεύεται ἐμπιστευτικό ἔγγραφο, πού ὑπογράφεται ἀπό τόν Μπέλισεφ, ἀντιπρόεδρο «τοῦ Συμβουλίου γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τοῦ Συμβουλίου τῶν Ὑπουργῶν τῆς ΕΣΣΔ».

Σύμφωνα μέ τό ἔγγραφο αὐτό, τό Συμβούλιο Ὑπουργῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης μέ

τήν ἀπόφασή του N1132-465/cc3 τῆς 29η Μαΐου 1946 ἔδωσε τήν συναίνεσή του «στό Πατριαρχεῖο Μόσχας νά πραγματοποιήση στή Μόσχα τήν Οἰκουμενική Προσυνοδική Συνδιάσκεψη, μέ τήν συμμετοχή ὅλων τῶν προκαθημένων τῶν αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τοῦ κόσμου, γιά τήν συζήτηση ζητημάτων γιά τήν ἐκπόνηση μιᾶς κοινῆς γραμμῆς στόν ἀγώνα μέ τό Βατικανό, γιά τήν στάση πρός τό λεγόμενο Οἰκουμενικό κίνημα, γιά τήν σύγκληση τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί μερικά ἄλλα». Ἡ Προσυνοδική Διάσκεψη χαρακτηρίστηκε «Οἰκουμενική» καί θά γινόταν στίς ἀρχές τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ τρέχοντος, τότε, ἔτους. Ὅμως, ἡ Προσυνοδική διάσκεψη ἀποδείχθηκε προβληματική, γιατί ἀρνήθηκαν νά συμμετάσχουν οἱ Ἑλληνόγλωσσες Ἐκκλησίες.

Τρίτον. Στό ἄρθρο αὐτό δημοσιεύεται καί τό ἀπό 3 Αὐγούστου τοῦ 1948 ἔγγραφο No 642/c τοῦ Συμβουλίου γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, πού ὑπογράφεται ἀπό τόν ἴδιο τόν Πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου Κάρποφ, πρός τό Συμβούλιο τῶν Ὑπουργῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, τήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ κόμματος τῶν Μπολσεβίκων, πρός τόν σύντροφο Μαλεντόφ Γ.Μ. Στό ἔγγραφο αὐτό ἀναφέρονται τά τέσσερα θέματα μέ τά ὁποῖα ἀσχολήθηκε τό «Συνέδριο» τίς 6 ἡμέρες, ἤτοι τό Βατικανό καί ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, τό Οἰκουμενικό (παγκόσμιο) Κίνημα καί ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, περί τῆς Ἀγγλικανικῆς ἱεραρχίας, καί περί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου.

Γιά τό πρῶτο θέμα γράφεται ὅτι «ἡ συνεδρίαση κατέκρινε τόν ἐνεργό ρόλο τοῦ Βατικανοῦ, “γιά τήν ὑποκίνηση ἑνός νέου πολέμου καί ἐν γένει γιά τόν πολιτικό ἀγώνα κατά τῆς παγκόσμιας δημοκρατίας”. Οἱ πάπες τῆς Ρώμης “ἦταν πάντα στό πλευρό τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ τοῦ κόσμου”», γι’ αὐτό καταδικάζεται ἡ πολιτική τοῦ Βατικανοῦ «ὡς ἀντιχριστιανική, ἀντιδημοκρατική καί ἀντιλαϊκή». Γιά τό δεύτερο θέμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Κινήματος, δηλαδή τό Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν, πού θά συγκαλεῖτο μετά ἀπό λίγες ἡμέρες, ὅπως γράφεται στό ἔγγραφο, «ἡ συνεδρίαση ἀναγνώρισε τήν ἀνάγκη νά ἀρνηθεῖ τή συμμετοχή της τόν Αὔγουστο τοῦ τρέχοντος ἔτους, στό Ἄμστερνταμ, στή Γενική Συνέλευση πού συγκαλεῖται ἀπό τό “Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν”, θεωρῶντας τό οἰκουμενικό κίνημα ὄχι ὡς ἐκκλησιαστικό, ἀλλά ὡς ἕνα πολιτικό καί ἀντιδημοκρατικό». Στήν συνέχεια γράφεται ὅτι στό θέμα τοῦ οἰκουμενικοῦ κινήματος «δέν ὑπῆρχε ἑνότητα μεταξύ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν». Ἀκολουθοῦν διάφοροι σκληροί χαρακτηρισμοί γιά τόν Βούλγαρο Ἔξαρχο, καί ὅτι μερικοί ἐκπρόσωποι ὅταν ἔφθασαν στήν Μόσχα σκόπευαν ἤ ζήτησαν ὑψηλές ἐπιχορηγήσεις σέ ρούβλια τῆς τάξεως τοῦ ἑνός ἑκατομμυρίου, ἀλλά τούς ἐδόθηκαν λιγότερα.

Ἔπειτα, στό ἔγγραφο αὐτό τῆς Κρατικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καταγράφησαν τά συμπεράσματα καί οἱ συστάσεις πού προέκυψαν ἀπό τό Συνέδριο

τῆς Μόσχας τό 1948. Πρόκειται γιά ἑπτά συμπεράσματα καί συστάσεις, πού εἶναι σημαντικά καί δείχνουν τήν πολιτική καί ἐκκλησιαστική σκοπιμότητα αὐτῶν πού διοργάνωσαν αὐτό τό «Συνέδριο» καί αὐτῶν πού συμμετεῖχαν σέ αὐτό, πού εἶναι τά ἑξῆς.

1. Ἡ Συνέλευση τῆς Μόσχας ἦταν ἐπιτυχής παρά τό ὅτι ὁρισμένες προσπάθειες ὁρισμένων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἑλληνικῆς καί τῆς Ἀλεξανδρινῆς προσπάθησαν νά τήν διακόψουν.

2. Ἐπετεύχθη «ἡ ἑνότητα καί ἡ συσπείρωση γύρω ἀπό τό Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας τῶν αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Γεωργίας, τῆς Σερβίας, τῆς Ρουμανίας, τῆς Βουλγαρίας, τῆς Ἀλβανίας, τῆς Πολωνίας καί τῆς Ἀντιοχείας». Ἐπίσης, ὑπῆρχε συντονισμός στήν λήψη τῶν ἀποφάσεων στά θέματα πού συζητήθηκαν, καί στήν «ἐνίσχυση τῆς ἐπιρροῆς καί τοῦ κύρους στή διεθνῆ ἐκκλησιαστική ζωή τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας».

3. Ἡ συνεδρίαση αὐτή «ἐκπόνησε μία ἐνιαία γραμμή τῆς στάσης τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας πρός τό Βατικανό καί τό Οἰκουμενικό Κίνημα καί ἀπέτρεψε τή συμμετοχή τῆς πλειοψηφίας τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στή ἐπερχόμενη Συνέλευση, τόν Αὔγουστο τοῦ τρέχοντος ἔτους στό Ἄμστερνταμ, ἀνατρέποντας ἔτσι τά σχέδια τῆς ἀγγλο-ἀμερικανικῆς ἀντίδρασης, ἡ ὁποία προσπαθοῦσε νά προσελκύσει στό Οἰκουμενικό Κίνημα τίς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες».

4. Καταδείχθηκε ἡ ἐπείγουσα ἀνάγκη νά γίνονται περιοδικές συναντήσεις τῶν ἐπικεφαλῆς τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γιά τήν ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεων τῶν συνεδριάσεων τῆς Μόσχας καί γιά «τόν συντονισμό τῶν δραστηριοτήτων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στόν ἀγώνα μέ τό Βατικανό, τό Οἰκουμενικό Κίνημα καί ἄλλα κοινά ἐκκλησιαστικά θέματα».

5. Ἀποφασίσθηκε: «Γιά νά παραλύσουμε τίς προσπάθειες γιά τήν δημιουργία ἑνός μπλόκ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἐγγύς Ἀνατολῆς καί νά περιοριστεῖ τό πεδίο δράσεως τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, εἶναι σκόπιμο νά παρασχεθεῖ ἡ περιοδική χρηματική βοήθεια στίς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες: τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Ἀλεξανδρείας καί τῆς Ἱερουσαλήμ ἀπό τήν Ρωσική Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία».

6. Ἀποφασίσθηκε «νά θεωρηθεῖ ἐπιθυμητή στό μέλλον ἡ διεξαγωγή τῶν διαβουλεύσεων μέ τούς ἐκπροσώπους τῶν Κρατικῶν ὀργάνων πού ἀσχολοῦνται μέ τά ἐκκλησιαστικά θέματα στίς χῶρες τῆς νέας δημοκρατίας».

7. Ἐπειδή διαπιστώθηκε ὅτι οἱ Ρῶσοι μετανάστες, ἐκτός Ρωσίας, βρίσκονταν, γιά διαφόρους λόγους, σέ ἀχρηστία καί ἀδυναμία «στό εὐρύ ἱεραποστολικό ἔργο», γι’ αὐτό «ἄν ὑπάρχει ἀνάγκη γιά τήν ἐνίσχυση τῆς θέσεως τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας

στό ἐξωτερικό, μέ κάθε σοβαρότητα, τίθεται ἕνα ζήτημα σχετικά μέ τή προετοιμασία εἰδικοῦ προσωπικοῦ κλήρου στήν ἡγετική ἐξωτερική δουλειά ἀπό τούς κληρικούς καί φοιτητές τῶν θρησκευτικῶν ἀκαδημιῶν στή Σοβιετική Ἕνωση». Ἔτσι, ἡ προετοιμασία «εἰδικοῦ προσωπικοῦ κλήρου» γιά τό ἔργο στό ἐξωτερικό, δείχνει τό ἐνδιαφέρον τοῦ Κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος γιά ἄσκηση ἐκκλησιαστικῆς διπλωματίας στό ἐξωτερικό.

Μάλιστα δέ γιά τό σοβαρό αὐτό ἔργο καταγράφεται καί συγκεκριμένη πρόταση:
«Ἡ προετοιμασία αὐτοῦ τοῦ προσωπικοῦ θά ἀπαιτήσει τόσο τήν ἀναθεώρηση τῶν διατάξεων τῆς Ἐξαρχίας καί τῶν ἀντιπροσωπειῶν τοῦ Πατριαρχείου (ἐννοεῖται τῆς Μόσχας) ὅσο καί τήν ἐνίσχυσή τους, τήν χορήγηση σ’ αὐτούς πολύ μεγαλύτερης οἰκονομικῆς βοήθειας γιά τήν ἐκτέλεση τῶν καθηκόντων τους».

Ἀπό τό ἔγγραφο αὐτό τοῦ Συμβουλίου τοῦ Σοβιετικοῦ Καθεστῶτος γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας φαίνεται πασιφανέστατα ὅτι τό Σοβιετικό Καθεστώς ἐνδιαφέρθηκε γιά τήν ἐκκλησιαστική διπλωματία τῆς Ρωσίας, ὅτι τό Θεολογικό Συνέδριο τῆς Μόσχας τό 1948 ἐκινεῖτο στήν προοπτική τοῦ πανσλαβισμοῦ, εἶχε καθαρά πολιτικό σκοπό πού χρησιμοποίησε τήν ἐκκλησιαστική γλώσσα καί θεολογία καί ὅτι γιά τόν σκοπό αὐτό καί δαπανήθηκαν καί ἀποφασίσθηκε νά δαπανηθοῦν ὑπέρογκα χρηματικά ποσά, τά ὁποῖα θά δίνονταν σέ διάφορες Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες, γιά νά τίς ἐπηρεάζουν, ἀλλά καί γιά τήν δημιουργία «εἰδικοῦ προσωπικοῦ κλήρου» γιά εἰδική ἀποστολή.

Ὁ Μιχαήλ Ἀρτέεφ, κατακλείοντας τό ἄρθρο αὐτό, ὕστερα ἀπό τήν παράθεση τῶν δύο κειμένων τοῦ Συμβουλίου τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης γιά τίς ὑποθέσεις τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, καταλήγει:
«Ἔτσι, ἡ συνδιάσκεψη τῆς Μόσχας τό 1948 δέν ἦταν οὔτε Πανορθόδοξη Σύνοδος οὔτε ἐλεύθερη φωνή τῆς Οἰκουμενικῆς Ὀρθοδοξίας, ἀλλά ἦταν μιά ἐκδήλωση γιά ἀνταλλαγή ἀπόψεων τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὑπό τό ἄγρυπνο ἔλεγχο τοῦ ἄθεου καθεστῶτος».

Φαίνεται καθαρά ὅτι ὁ ἀρθρογράφος αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου προσπαθεῖ νά ἀποδείξη ὅτι οἱ ἀποφάσεις τοῦ Συνεδρίου τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1948 ἦταν «ἀναγκαστικές» ὕστερα ἀπό πίεση τοῦ Σοβιετικοῦ Καθεστῶτος καί, ἐπομένως, δέν πρέπει νά κατηγορῆται τό Πατριαρχεῖο Μόσχας, πού ἀργότερα συμμετεῖχε στό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν καί ἀπέκτησε σχέσεις μέ τό Βατικανό.

Δέν παύει, ὅμως, νά εἶναι ἀποφάσεις μιᾶς Συνόδου μερικῶν Πατριαρχῶν καί Ὀρθοδόξων ἀντιπροσώπων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν μέ σαφεῖς πανσλαβιστικούς στόχους καί ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας εἶναι δεδομένη.

Ἄλλωστε, δέν γνωρίζω ἄν ἔγινε ἄλλη νέα Σύνοδος μέ τούς ἴδιους Πατριάρχες καί Ἀρχιερεῖς τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν γιά νά ἀνατρέψουν τίς ἀποφάσεις τῆς Συνδιασκέψεως τοῦ 1948.

Θά ἤθελα νά θυμίσω καί πάλι ὅτι ἡ συνδιάσκεψη αὐτή, πού στήν ἀρχή οἱ ἐμπνευστές της εἶχαν σκοπό νά τήν χαρακτηρίσουν ὡς «Οἰκουμενική Σύνοδο», ἡ ὁποία θά προσέδιδε στόν Πατριάρχη Μόσχας τόν τίτλο τοῦ «Οἰκουμενικοῦ» καί ἔπειτα ὀνομάσθηκε «Θεολογικό Συνέδριο» ἤ ἁπλῶς «Συνέδριο» καί ἀκολούθως «συνδιάσκεψη», ἔγινε στήν Μόσχα 8-18 Ἰουλίου τοῦ 1948, κάτω ἀπό τήν παρακολούθηση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Καθεστῶτος, πού κατέθεσε καί ἰδιαίτερες προτάσεις γιά τήν ἐκκλησιαστική ἐξωτερική διπλωματία καί πολιτική.

Ὑποθέτω ὅτι αὐτό θορύβησε ἐκκλησιαστικούς καί μή παράγοντες καί τέσσερεις μῆνες μετά, ἤτοι 1η Νοεμβρίου τοῦ 1948, ἐξελέγη Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἀθηναγόρας, ὕστερα ἀπό παραίτηση τοῦ Πατριάρχου Μαξίμου. Ὁ νέος Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἄσκησε μιά οἰκουμενική πολιτική, ἐνδεχομένως ὡς ἀντίβαρο στίς ἐπιδιώξεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, πού δεχόταν τήν ἐπίδραση τῆς πολιτικῆς τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης. Αὐτό δείχνει ἡ συσχέτιση τῶν γεγονότων καί τῶν χρονολογιῶν – ἡμερομηνιῶν.

3. Ἡ οἰκουμενιστική δραστηριότητα τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας

Στίς προηγούμενες ἑνότητες παρέθεσα καί τήν ἀπόφαση τοῦ «Συνεδρίου» τῆς Μόσχας τοῦ ἔτους 1948 γιά τό Βατικανό, ἀλλά καί τίς ἀπόψεις τοῦ Μιχαήλ Ἀρτέεφ γιά τό «Συνέδριο» αὐτό, ὅτι οἱ ἀποφάσεις του «ὑπαγορεύτηκαν ἀπό τή βούληση τῆς κομμουνιστικῆς ἡγεσίας».

Στήν συνέχεια, ὅμως, διαφοροποιήθηκαν οἱ στόχοι καί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας καί τοῦ Καθεστῶτος τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, καί ἐλήφθησαν ἄλλες ἀποφάσεις. Γράφει ὁ ἀρθρογράφος:
«Μετά ἀπό 13 χρόνια κατά τά ὁποῖα ὑπῆρξε ἀλλαγή τῶν ἐποχῶν σέ σχέση μέ τό θάνατο τοῦ Ἰωσήφ Στάλιν, ἐνώπιον τῶν οἰκουμενικῶν πρωτοβουλιῶν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτη Νικόδημου Ρότοφ, ὁ ὁποῖος ἀνέδειξε μιά πλειάδα λαμπρῶν ἐπισκόπων τῆς Ρωσίας, ἡ Ρωσική Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία προσχώρησε στό

Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ Ἁγιώτατος Πατριάρχης Ἀλέξιος Α’ ὑπέγραψε ἐπίσημη αἴτηση γιά ἔνταξη στό Συμβούλιο. Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι αὐτή ἡ ὑπογραφή τοῦ Πατριάρχη ἦταν μιά σφραγίδα, πού -μαρτύρησε τόν προσωρινό καί πολιτικά αἰτιολογημένο χαρακτήρα τῶν ἀποφάσεων τῆς συνεδρίασης τῆς Μόσχας τοῦ 1948».

Ἔτσι, ἡ Τοπική Κληρικολαϊκή Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τόν Ἰούλιο τοῦ 1961, εἶχε δέ προηγηθῆ ἡ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 30ῆς Μαρτίου 1961, ἀποφάσισε νά ἐνταχθῆ ἡ Ρωσική Ἐκκλησία στό Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἔνταξή της καί ἡ πρώτη συμμετοχή της ἔγινε τόν Δεκέμβριο τοῦ 1961 στήν Γ’ Γενική Συνέλευση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν στό Νέο Δελχί. Ἔκτοτε, τό Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας συμμετέχει ἐνεργῶς στό Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν καί ὑπογράφει τά κείμενα, ἔχει ἐπικοινωνία μέ τό Βατικανό καί, βέβαια, διακρίνεται ἀπό ὅλη τήν οἰκουμενιστική νοοτροπία.

Στήν συνέχεια θά ἀναφερθῶ στήν περίπτωση τοῦ Μητροπολίτου Λένινγκραντ Νικοδήμου, τόν ὁποῖον μνημονεύει ὁ Ἀρτέεφ, πού ἦταν Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, πού εἶναι πολύ χαρακτηριστική.

Στό περιοδικό «30 Days» (Ἰούνιος-Ἰούλιος 2006) δημοσιεύθηκε μιά συνέντευξη πού παρεχώρησε ὁ Ἱσπανός Ἰησουΐτης μοναχός Miguel Arranz στήν Stefania Falasca, μέ τίτλο «Ποτέ δέν εἶχα ἀκούσει τόσο ὡραῖα λόγια», πού εἶπε ὁ νεοεκλεγείς τότε Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος Α’, ὁ Luciani, ὕστερα ἀπό τήν συνάντησή του μέ τόν Μητροπολίτη Λένινγκραντ (Πετρουπόλεως) Νικόδημο.

Ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ Νικόδημος ἦταν τότε Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, τό ὁποῖο ἱδρύθηκε τό 1946. Πῆγε στήν Ρώμη ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας γιά τήν κηδεία τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ΄ καί παρευρέθηκε καί στήν ἐκλογή τοῦ Νέου Πάπα Ἰωάννου-Παύλου Α΄ τοῦ Luciani. Κατά τήν συνάντηση πού εἶχε ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ Νικόδημος μέ τόν νεοεκλεγέντα Πάπα, ὁ Ἰησουΐτης μοναχός Miguel Arranz ἐκετελοῦσε χρέη μεταφραστοῦ.

Ἡ δημοσιογράφος Stefania Falasca στό εἰσαγωγικό σχόλιο τῆς συνεντεύξεώς της γράφει ὅτι ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ Νικόδημος, πού τότε ἦταν ἡλικίας 49 ἐτῶν, ἦταν «ἕνας ἐκ τῶν λαμπροτέρων προσωπικοτήτων τῆς Ὀρθοδοξίας, ἀλλά πρό πάντων ἕνας ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων μορφῶν στήν ἱστορία τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Εἶχε λεπτή οἰκουμενική συνείδηση, πού τόν ὁδήγησε νά ἐντείνη τήν ἐπικοινωνία του μέ τήν Καθολική Ἐκκλησία καί νά μπῆ κάμποσες φορές στό Βατικανό γιά νά

συναντήση τόν Πάπα Ρώμης στήν ἐποχή μετά τήν Σύνοδο (τήν Β΄ Βατικανή) στίς δεκαετίες τοῦ ’60 καί τοῦ ’70, ὅταν συχνά διασταυρώθηκαν οἱ δρόμοι τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καί τῆς πολιτικῆς».

Ἤδη, ἦταν ἐποχή, μετά τήν Βατικανή Σύνοδο (1962-1965), πού, ὅπως γράφει ὁ Miguel Arranz στόν πρόλογο τῆς συνεντεύξεως «χωρίς νά τό διακηρύσσουν ἀνοικτά, οἱ Ἐπίσκοποι τῆς Ἀνατολῆς στήν πραγματικότητα ἀναγνωρίζουν τότε τήν θέση τοῦ Πάπα ὡς διαδόχου τοῦ Πέτρου... Τά Κράτη τούς πίεζαν καί ἔρχονταν στόν Πάπα μέ τήν πίστη τῶν υἱῶν, ὡς υἱοί μίας ἀδελφῆς Ἐκκλησίας».

Τήν 5η Σεπτεμβρίου, λοιπόν, τοῦ 1978 ὁ Μητροπολίτης Λένινγκραντ Νικόδημος συνάντησε τόν Πάπα, πού εἶχε ἐκλεγεῖ λίγες ἡμέρες πρίν, ἤτοι τήν 26η Αὐγούστου τοῦ 1978. Κατά τήν διάρκεια τῆς συζητήσεως ὁ Μητροπολίτης Νικόδημος πέθανε μπροστά στά πόδια τοῦ Πάπα. Τότε «γονάτισε ὁ Πάπας καί τοῦ ἔδωσε ἄφεση στήν λατινική γλῶσσα»!

Ὕστερα ἀπό δύο ἡμέρες ὁ Πάπας εἶπε δημοσίως:
«Πρίν 2 ἡμέρες πέθανε ὁ Μητροπολίτης Ἁγιος Πετρουπόλεως Νικόδημος στά χέρια μου. Ἀπαντοῦσα στήν προσφώνησή του. Μπορῶ νά σᾶς βεβαιώσω ὅτι ποτέ στήν ζωή μου δέν εἶχα ἀκούσει τόσο ὡραῖα λόγια γιά τήν Ἐκκλησία ὅσο τά λόγια πού εἶπε ἐκεῖνος. Δέν μπορῶ νά τά ξαναπῶ, παραμένει μυστικό».

Εἶναι ἀρκετά ἐνδιαφέρον νά μάθουμε ποιά ἦταν τά λόγια αὐτά γιά τήν Ἐκκλησία, τά ὁποῖα ὁ Πάπας δέν εἶχε ξανακούσει. Ὅμως καί ὁ ἴδιος ὁ Πάπας, ὕστερα ἀπό λίγες ἡμέρες πέθανε κάτω ἀπό ἀδιευκρίνιστες συνθῆκες. Προφανῶς, φαίνεται ὅτι ὁ Πάπας δέν εἶχε ξανακούσει ἀπό Ὀρθόδοξο Ἐπίσκοπο, ἀντιπρόσωπο μιᾶς Ἐκκλησίας τέτοια λόγια γιά τήν Ἐκκλησία καί αὐτά τά χαρακτήρισε ὡς «μυστικό».

Ὁ Ἰησουΐτης μοναχός Arranz πού μετέφραζε τήν συνομιλία αὐτή μεταξύ Πάπα καί Μητροπολίτου Λένινγκραντ, σέ ἐρώτηση τῆς δημοσιογράφου εἶπε: «Δέν ἐπιτρέπεται νά τό πῶ• εἶναι μυστικό». Ὅμως στήν συνέχεια μέ ὅσα εἶπε διευκρίνισε κάπως αὐτό τό «μυστικό». Εἶπε: «Ἀλλά τά λόγια του ἦταν ἔκφραση πλήρους ἐμπιστοσύνης. Σάν νά πηγαίνει κάποιος στόν πατέρα του». Καί ὅταν ἐρωτήθηκε πῶς συμπεριφερόταν ὁ Νικόδημος στόν Πάπα, εἶπε: «Καί θυμᾶμαι ἀκόμα ὅτι μιλοῦσε μέ χαμηλή φωνή στόν Πάπα Luciani. Μάλιστα ἦταν μερικές στιγμές πού μιλοῦσε καί χαμηλότερα σάν νά μήν ἤθελε νά τόν ἀκούσουν ἀδιάκριτα αὐτιά. Δέν ἤθελε νά τόν κρυφακούση κανείς».

Ἦταν ὡραῖα τά λόγια τοῦ Μητροπολίτου Νικοδήμου περί Ἐκκλησίας, πού ἐνθουσίασαν τόν Πάπα, τά ὁποῖα παρέμειναν ἕνα μυστικό, φαινόταν σάν νά πηγαίνη ὁ Ὀρθόδοξος Μητροπολίτης Νικόδημος στόν πατέρα του καί τό ἔλεγε

χαμηλόφωνα γιά νά μήν τόν ἀκούσουν ἄλλοι. Μπορεῖ κανείς νά κάνη πολλές ὑποθέσεις γιά τά «τόσο ὡραῖα λόγια γιά τήν Ἐκκλησία». Νομίζω ὅτι τό «μυστικό» κάπως προσδιορίζεται.

Καί στήν συνέχεια εἶπε ὁ μεταφραστής πιό φανερά:
«Δέν ἦρθε ὁ Νικόδημος νά συμβουλεύση τόν Πάπα. Εἶχε σαφῆ ἀντίληψη τῆς θέσεως τοῦ κάθε ἀνθρώπου μέσα στήν Ἐκκλησία. Ὁ Νικόδημος μιλοῦσε πολύ ἔντονα γιά τήν Ἐκκλησία, τήν ὅλη Ἐκκλησία... ἕνα νέο ὅραμα».

Προφανῶς τό λεγόμενο «μυστικό» ἦταν ἕνα οἰκουμενιστικό νέο ὅραμα γιά τήν ὅλη Ἐκκλησία, πού ἦταν πλήρης ἀνατροπή τῶν ὅσων ἀποφασίσθηκαν στό Συνέδριο, στήν Συνάντηση στήν Μόσχα τό 1948.

Ὁ Καθηγητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης Ἀντώνιος-Αἰμίλιος Ταχιάος γνώρισε τόν Μητροπολίτη Λένινγκραντ Νικόδημο καί ἔγραψε γι' αὐτόν, ἐπειδή τόν συνόδευσε στό Ἅγιον Ὄρος, τόν Ἰούνιο τοῦ 1962, καί τόν συνάντησε στό Λένινγκραντ (Ἁγία Πετρούπολη) τό 1968 καί εἶχαν πολύωρη συνομιλία γιά ἐκκλησιαστικά θέματα. Ὁ καθηγητής γράφει πολλά γιά τό θέμα αὐτό στό βιβλίο του μέ τίτλο «Ὁ ρωσικός κόσμος μου» καί ὑπότιτλο «ἀναμνήσεις-βιώματα-ἐμπειρίες».

Μάλιστα, στό κεφάλαιο μέ τίτλο «Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Γιαροσλάβ καί Ροστώβ καί μετέπειτα Λένινγκραντ Νικόδημος Ρότοβ, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας», γράφει πολλά γεγονότα ἀπό τήν ἐπικοινωνία τους καί χαρακτηρίζει τήν προσωπικότητά του. Ἐκεῖνο πού μέ ἐνδιαφέρει ἐδῶ εἶναι κάτι ἀπό τήν συνάντηση πού εἶχε μαζί του στήν ἕδρα τῆς Μητροπόλεώς του, τό Λένινγκραντ (Ἁγία Πετρούπολη). Γράφει:

«Πραγματικά, παρά τό πολύ φορτωμένο πρόγραμμά του, ὅρισε μία συνάντηση στό γραφεῖο του. Περάσαμε 3,5 ὧρες μαζί, συζητώντας καί ἀναλύοντας τήν πραγματικότητα τῶν ἑλληνορωσικῶν ἐκκλησιαστικῶν σχέσεων. Σχεδόν κάθε μισή ὥρα μᾶς ἔφερνε τσάι ἕνας νεαρός εὐγενικός καί χαριτωμένος ἱεροδιάκονος• ἦταν ὁ σημερινός ἁγιώτατος πατριάρχης Κύριλλος, ὁ ὁποῖος τότε ἦταν στήν ὑπηρεσία τοῦ μητροπολίτη Νικοδήμου, ἀπό τόν ὁποῖο πιστεύω ὅτι ἔλαβε πολλά διδάγματα γιά τόν τρόπο διαχειρίσεως τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων».

Οἱ ἀπόψεις τοῦ Μητροπολίτου Λένινγκραντ Νικοδήμου, τήν δεκαετία τοῦ 1970, πού ἦταν Πρόεδρος τῆς σημαντικῆς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς, δείχνουν ὅτι τό Πατριαρχεῖο Μόσχας εἶχε διαφοροποιηθῆ ἀπό τήν ἀπόφαση τοῦ «Θεολογικοῦ Συνεδρίου» τοῦ 1948, τήν ὁποία εἶχαν ὑπογράψει τέσσερεις Πατριάρχες καί ἄλλοι ἐκπρόσωποι ἄλλων Πατριαρχείων καί Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Καί βέβαια, πρέπει νά σκεφθῆ

κανείς ὅτι ὁ σημερινός Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος ἦταν δική του χειροτονία καί διάκονός του.

Οἱ νέες ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας γιά τούς Ρωμαιοκαθολικούς καί τίς ἄλλες Χριστιανικές Ὁμολογίες φαίνονται ἀπό διάφορες δηλώσεις πού ἔχουν γίνει ἀπό ἐκπροσώπους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Μόσχας, μέ τίς ὁποῖες ἀναιροῦνται βασικές ὀρθόδοξες ἐκκλησιολογικές ἀρχές, ἀκόμη καί οἱ ἀποφάσεις τοῦ «Συνεδρίου τῆς Μόσχας» τό 1948.

Γιά παράδειγμα, τό Πατριαρχεῖο Μόσχας δέχεται Ρωμαιοκαθολικούς στήν Ὀρθοδοξία χωρίς βάπτιση καί χωρίς νέα χειροτονία, γιατί ἀποδέχεται τήν ἀποστολική διαδοχή σέ αὐτούς. Ἐπίσης, συμμετέχουν σέ συμπροσευχές καί σέ διακοινωνία.

Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι, ὅπως γράφει ὁ π. Πέτρος Χίρς, ὁ Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ἰλαρίων (Ἀλφέγιεφ) «εὐθέως δήλωσε δέν πιστεύει ὅτι ὑπάρχουν θεμελιώδεις διαφορές ἀνάμεσα στήν Ὀρθοδοξία καί τόν Ρωμαιοκαθολικισμό». Παραθέτει δήλωσή του: «Οὐσιαστικά καί στήν πράξη ὑπάρχει ἤδη ἀνάμεσά μας ἀμοιβαία ἀναγνώριση τῶν Μυστηρίων μας. Ἄν ἕνας Ρωμαιοκαθολικός ἱερέας μεταστραφεῖ στήν Ὀρθοδοξία (στήν Ρωσία) τόν δεχόμαστε ὡς ἱερέα καί δέν τόν ξαναχειροτονοῦμε ξανά... καί αὐτό σημαίνει ὅτι ἀναγνωρίζουμε de facto τά Μυστήρια τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας» (Πρωτοπρεσβύτερος Πέτρος Χίρς «Ἡ ἀναγνώριση τοῦ Βαπτίσματος τῶν ἑτεροδόξων ὡς βάση μιᾶς νέας ἐκκλησιολογίας» εἰς «Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος», τόμ. Β’, ἐκδ. Ἀγαθός Λόγος, Ἀθήνα 2016, σελ. 53-54).

Μάλιστα σέ ὑποσημείωση ἀναφέρει τίς δηλώσεις πού ἔκανε σέ περιοδικά, ἤτοι: «The differences between Orthodoxy and Catholicism are not fundamental. We recognize the Sacraments of the Catholic Church. If a Catholic priest moves over to Orthodoxy we accept him as priest», καί σέ μετάφραση: «Οἱ διαφορές μεταξύ Ὀρθοδοξίας καί Καθολικισμοῦ δέν εἶναι θεμελιώδεις. Ἀναγνωρίζουμε τά Μυστήρια τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐάν ἕνας καθολικός ἱερέας μεταστραφῆ στήν Ὀρθοδοξία, τόν δεχόμαστε ὡς ἱερέα» (Der Spiegel, issue No, 51, 2009, βλ. ἀνωτ. ὑποσ. 36). Καί «We do not have communion in the Mysteries, but we do recognize each other’s Mysteries», καί σέ μετάφραση: «Δέν ἔχουμε κοινωνία στά Μυστήρια, ἀλλά ἀναγνωρίζουμε τά Μυστήρια ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου» (Vertograd Orthodox Journal, Newsletter, No. 76, Oct. 21, 2009, βλ. ἀνωτ. ὑποσ. 37).
Ὑποθέτω ὅτι μιά τέτοια Ἐκκλησία εἶχε ὁραματισθῆ ὁ Μητροπολίτης Λένινγκράντ Νικόδημος καί τήν εἶχε ἀναπτύξει στόν νεοεκλεγέντα τότε Πάπα, τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1978, λίγο πρίν ἀποβιώσει στά πόδια του.

Δέν θά ἀναφέρω ἄλλα γεγονότα καί ἄλλες δηλώσεις, γιατί ὑπάρχει τό μεῖζον, ὅτι ἡ Ρωσική θεολογία ἐξέκλινε ἀπό τήν Ὀρθόδοξη Παράδοση, ὅπως φαίνεται στίς ἀπόψεις πού ἔχουν διατυπωθῆ ἀπό ὀρθοδόξους ρώσους θεολόγους περί ὑπερβάσεως τῆς Πατερικῆς Παραδόσεως, ἡ ὁποία εἶναι ἡ βάση τῆς μεταπατερικῆς θεολογίας, περί «τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου» μέ τίς κακόδοξες προεκτάσεις μέ τίς ὁποῖες ἀνατρέπονται οἱ βασικές ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, περί εὐχαριστιακῆς ἐκκλησιολογίας, κλπ. Ὁ Ρῶσος θεολόγος π. Γεώργιος Φλωρόφσκι ἀντέκρουσε πολλές πτυχές τῆς ἀντιπατερικῆς θεολογίας τῶν Ρώσων θεολόγων. Τό ἴδιο ἔκανε καί ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης.

Ἐπίκειται ἡ ἔκδοση νέου βιβλίου μου μέ τίτλο «Πατερική καί Σχολαστική Θεολογία», ὅπου ὑπάρχει εἰδικό κεφάλαιο μέ τίτλο «Ρωσική θεολογία», ὅπου ἀποδεικνύω τήν ἀπόκλιση τῆς Ρωσικῆς θεολογίας ἀπό τήν θεολογία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας σέ βασικά σημεῖα.

Ὅμως, οἱ νέες οἰκουμενιστικές βασικές ἀπόψεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας περιλαμβάνονται συνοπτικά στήν «Κοινή Δήλωση» πού ὑπογράφηκε ἀπό τόν Πάπα Φραγκίσκο καί τόν Πατριάρχη Μόσχας Κύριλλο, τό 2016 στήν Ἀβάνα τῆς Κούβας, ὅπου φαίνονται ὅλες οἱ ἐκκλησιολογικές καί πολιτικές ἐκτροπές τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Γιά τό θέμα αὐτό θά ἀναφερθῶ στήν συνέχεια.

4. «Κοινή Δήλωση» τοῦ Πάπα καί τοῦ Πατριάρχου Μόσχας στήν Ἀβάνα

Ἐνῶ στό τέλος τοῦ Ἰανουαρίου 2016 εἶχε ἀποφασισθῆ στήν Γενεύη ἀπό ὅλες τίς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες καί τήν Ἐκκλησία τῆς Μόσχας νά συγκληθῆ ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στήν Ὀρθόδοξη Θεολογική Ἀκαδημία τῆς Κρήτης τόν Ἰούνιο τοῦ ἰδίου ἔτους, ἐν τούτοις ὕστερα ἀπό λίγες ἡμέρες καί συγκεκριμένα στίς 12 Φεβρουαρίου 2016, ὁ Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος συναντήθηκε μέ τόν Πάπα Φραγκίσκο στήν Ἀβάνα τῆς Κούβας.

Κατά τήν συνάντηση αὐτή ὁ Πάπας Φραγκίσκος καί ὁ Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος ὑπέγράψαν μιά «Κοινή Δήλωση» πού βρίθει οἰκουμενιστικῶν ἀπόψεων καί, μάλιστα, κινεῖται καί πέρα ἀπό τίς ἀποφάσεις πού ἔλαβε ἡ Σύνοδος τῶν δέκα Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στήν Ὀρθόδοξη Ἀκαδημία τῆς Κρήτης στό Κολυμπάρι Χανίων. Ἐνῶ ἡ «Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος» στήν Κρήτη ἔκανε λόγο γιά τό ὅτι «ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδέχεται τήν ἱστορικήν ὀνομασίαν τῶν μή εὑρισκομένων ἐν κοινωνίᾳ μετ’ αὐτῆς ἄλλων ἑτεροδόξων Χριστιανικῶν Ἐκλησιῶν καί Ὁμολογιῶν», ἐν τούτοις ἡ «Κοινή Δήλωση» μεταξύ τοῦ Πάπα Φραγκίσκου καί τοῦ Πατριάρχου Μόσχας Κυρίλλου προχώρησε πιό πέρα καί κάνει λόγο γιά Ἐκκλησίες,

ὅπως θά δοῦμε στήν συνέχεια.

Παραδόξως, οἱ διάφοροι ἀντιπατριαρχικοί κύκλοι στήν Ἑλλάδα, ἐνῶ ἐξασκοῦν αὐστηρότατη κριτική στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο γιά θέματα ἐκκλησιολογικά, ἐν τούτοις ὄχι μόνον δέν κρίνουν αὐτήν τήν «Κοινή Δήλωση» μεταξύ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας Κυρίλλου καί τοῦ Πάπα Φραγκίσκου, ἀλλά καί λαμβάνουν θέση ὑπέρ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας σέ βάρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Συγχρόνως θεωροῦν δευτερεύοντα τά οἰκουμενιστικά θέματα, πού εἶναι ἀλλοίωση τοῦ δόγματος!

Στήν συνέχεια θά κάνω μιά σύντομη θεολογική ἀνάλυση αὐτῆς τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως», γιά νά φανοῦν οἱ οἰκουμενιστικές ἀπόψεις τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Χρησιμοποιῶ τήν μετάφραση τοῦ κειμένου στήν ἑλληνική γλώσσα, ὅπως δημοσιεύθηκε στήν ἐπίσημη ἱστοσελίδα τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

1. Ὅπως εἴδαμε στήν πρώτη ἑνότητα τοῦ κειμένου αὐτοῦ, τό «Θεολογικό Συνέδριο» στήν Μόσχα τό 1948 ἔκανε λόγο γιά τό «Βατικανό», γιά «ἀντιχριστιανικόν Παπισμόν», γιά τήν «ἀντιχριστιανικήν, ἀντιδημοκρατικήν καί ἀντεθνικήν» «πολιτικήν τοῦ Βατικανοῦ». Στήν συνάντηση, ὅμως, πού ἔγινε μεταξύ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καί τοῦ Πάπα Φραγκίσκου «ἡ ὁποία εἶναι ἡ πρώτη στήν ἱστορία», ὅπως γράφεται στήν «Κοινή Δήλωση», ξεχάσθηκαν ὅλα αὐτά καί γίνεται λόγος γιά Ἐκκλησία, γιά «ἀμοιβαῖες σχέσεις μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν» (σημ. 1), γιά «ἀδελφούς ἐν Χριστιανικῇ πίστει», γιά «καίρια ζητήματα τῶν ποιμνίων μας» (σημ. 1) κλπ.

2. Στήν «Κοινή δήλωση» στήν Ἀβάνα τῆς Κούβας γίνεται λόγος γιά κοινή παράδοση τῆς πρώτης χιλιετίας. «Μετέχουμε τῆς κοινῆς παραδόσεως τῆς πρώτης χιλιετίας τοῦ Χριστιανισμοῦ» (σημ. 4), «θέλουμε νά ἑνώσουμε τίς προσπάθειές μας γιά τήν μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ καί τῆς κοινῆς κληρονομιᾶς τῆς Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας» (σημ. 7), σάν νά ὑπάρχη καί σήμερα ἡ ἴδια κληρονομιά.

Βεβαίως, ὑπῆρχε κάποτε μιά «κοινή κληρονομιά τῆς πρώτης χιλιετίας», ἡ ὁποία σήμερα δέν ὑπάρχει, διότι ἡ Παλαιά Ρώμη ἀπομακρύνθηκε ἀπό τήν Ἐκκλησία καί προσέθεσε νέες αἱρέσεις. Ἔτσι, δέν μποροῦμε νά μιλᾶμε γιά τό ὅτι μετέχουμε «τῆς κοινῆς παραδόσεως τῆς πρώτης χιλιετίας», ἀλλά μετείχαμε στό παρελθόν.

Ἄλλωστε τό «Συνέδριο» στήν Μόσχα τό 1948 ἔκανε λόγο γιά ἀντιευαγγελικά, ἀντιχριστιανικά δόγματα τοῦ filioque, τοῦ Παπισμοῦ καί τοῦ ἀλαθήτου. Πῶς μποροῦν νά ξεχασθοῦν ὅλα αὐτά καί νά μιλᾶμε γιά τό ὅτι «μετέχουμε τῆς κοινῆς παραδόσεως τῆς πρώτης χιλιετίας τοῦ Χριστιανισμοῦ» καί «γιά κοινή κληρονομιά

τῆς Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας»; Αὐτό πολλές φορές εἶναι τό ζητούμενο, δυστυχῶς ἀκόμη καί σέ Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες δέχθηκαν ποικίλες καί ἀλλότριες θεολογικές ἐπιδράσεις ἀπό ἑτεροδόξους.

Ἐπίσης, πῶς μπορεῖ νά γίνεται λόγος γιά τό ὅτι στήν Λατινική Ἀμερική διαπιστώνεται «ἡ δυναμική ἀνάπτυξη τῆς Χριστιανικῆς πίστεως» καί γιά «μακραίωνες Χριστιανικές παραδόσεις» της; (σημ. 3). Ποιές εἶναι οἱ «μακραίωνες χριστιανικές παραδόσεις», ἀφοῦ εἰσήχθησαν διάφορες αἱρέσεις στόν Ρωμαιοκαθολικισμό;

3. Στήν «Κοινή Δήλωση» γίνεται λόγος γιά τό ὅτι «παρά τή κοινή παράδοση τῶν δέκα πρώτων αἰώνων, ἐπί σχεδόν μία χιλιετία οἱ Ρωμαιοκαθολικοί καί οἱ Ὀρθόδοξοι στερούμεθα τῆς Εὐχαριστιακῆς κοινωνίας». Αὐτή ἡ στέρηση τῆς «Εὐχαριστιακῆς κοινωνίας» προέρχεται ἀπό τό ὅτι «μᾶς χωρίζουν οἱ πληγές τῶν συγκρούσεων τοῦ μακρινοῦ καί τοῦ προσφάτου παρελθόντος, μᾶς χωρίζουν καί οἱ διαφορές ὡς πρός τήν κατανόηση καί τήν ἑρμηνεία τῆς πίστεώς μας στόν Θεό, Ἕνα ἐν Τρισί Προσώποις, τόν Πατέρα, τόν Υἱό καί τό Ἅγιον Πνεῦμα»(σημ. 5).

Πρέπει, ὅμως, νά ἐπισημανθῆ ὅτι δέν μᾶς χωρίζουν μόνον «οἱ πληγές τῶν συγκρούσεων» γιά τό Τριαδικό δόγμα, ἀλλά καί γιά ἄλλα θεολογικά θέματα, πού εἶναι αἱρέσεις, ὅπως τό actus purus, τό πρωτεῖο, τό ἀλάθητο τοῦ Πάπα, τά ἄζυμα στήν θεία Λειτουργία, καί ἄλλα, γιά τά ὁποῖα ἐσκεμμένως δέν γίνεται κάποιος λόγος στήν «Κοινή Δήλωση».

Συγχρόνως, γίνεται λόγος γιά τό ὅτι «μετά χαρᾶς ἔχουμε συναντηθῆ ὡς ἀδελφοί ἐν χριστιανικῇ πίστει» (σημ. 3), χαρακτηρίζονται ὁ Ρωμαιοκαθολικισμός καί ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ὡς «Χριστιανικές Ἐκκλησίες» (σημ. 18), γράφεται ὅτι «τούς Ὀρθοδόξους καί τούς Ρωμαιοκαθολικούς δέν τούς ἑνώνει μόνο ἡ κοινή παράδοση τῆς Ἐκκλησίας τῆς πρώτης χιλιετίας, ἀλλά καί ἡ ἀποστολή νά κηρύσσουμε τό Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ στόν σύγχρονο κόσμο» (σημ. 24), καί «δέν εἴμαστε ἀνταγωνιστές, ἀλλά ἀδελφοί» (σημ. 24). Ἐπίσης, βεβαιώνεται ὅτι «τό μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας ἐξαρτᾶται ἐν πολλοῖς ἀπό τό ἐάν σέ αὐτή τήν κρίσιμη ἐποχή μπορέσουμε ἀπό κοινοῦ νά καταθέτουμε τήν μαρτυρία τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας» (σημ. 28).

Ἔτσι, πρόκειται γιά σοβαρές ἀντιφατικότητες στήν «Κοινή Δήλωση», ἀφοῦ ἀπό τήν μιά πλευρά μᾶς χωρίζουν θεολογικές διαφορές, καί ἀπό τήν ἄλλη πλευρά εἴμαστε ἀδελφοί στήν πίστη καί καταθέτουμε «τήν μαρτυρία τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας».

4. Παρά τίς «διαφωνίες» πού ὑπάρχουν μεταξύ τῶν δύο «Ἐκκλησιῶν» καί παρά τήν

κοινή κληρονομιά τῆς πρώτης χιλιετίας καί τήν ἔλλειψη ἑνότητας, ἐν τούτοις γίνονται προσπάθειες γιά τήν ἑνότητα τῶν «Ἐκκλησιῶν».

Στήν «Κοινή Δήλωση» γίνεται λόγος γιά τό ὅτι πρέπει «μέ τήν ἀποφασιστικότητά μας νά καταβάλουμε κάθε ἀπαραίτητη προσπάθεια πρός ἀντιμετώπιση τῶν διαφωνιῶν, τίς ὁποῖες κληρονομήσαμε ἀπό τήν ἱστορία» (σημ. 7). Δηλαδή, δέν φαίνεται νά ὑπάρχουν σημαντικές θεολογικές διαφορές, ἀλλά «διαφωνίες», δέν εὐθυνόμαστε ἐμεῖς γι' αὐτές, ἀλλά μᾶς τίς κληρονόμησε ἀφηρημένα ἡ ἱστορία! Τί εἶναι τελικά αὐτή ἡ ἱστορία;

Τό ἐκπληκτικό εἶναι ὅτι σέ ἄλλο σημεῖο γράφεται ὅτι οἱ δογματικές διαφορές στό Τριαδικό δόγμα, καί προφανῶς ἐννοεῖ περισσότερο τήν αἵρεση τοῦ filioque, «τίς κληρονομήσαμε ἐκ τῶν προκατόχων μας» (σημ. 5). Ποιοί εἶναι οἱ προκάτοχοί μας πού εὐθύνονται γι' αὐτό πού μᾶς κληρονόμησαν; Ἀσφαλῶς ἐννοοῦνται ἐξ ἴσου τόσο οἱ αἱρετικοί Πάπες καί ἄλλοι Λατίνοι θεολόγοι, ὅσο καί οἱ ἅγιοι Πατέρες, ὅπως ὁ Μέγας Φώτιος, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς καί ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετώπισαν ὅλους τούς Λατίνους καί Φράγκους θεολόγους, τούς λεγομένους Σχολαστικούς θεολόγους.

Κάνει, ἐπίσης, ἐντύπωση τό ὅτι μέ τόση εὐκολία ἀποδοκιμάζονται τοὐλάχιστον ἀπό πλευρᾶς Πατριαρχείου τῆς Μόσχας οἱ «προκάτοχοί μας» ἅγιοι Πατέρες καί ἀμνηστεύονται οἱ αἱρετικοί Λατίνοι καί Φράγκοι θεολόγοι.

5. Στήν «Κοινή Δήλωση» γράφεται ὅτι οἱ σύγχρονοι θεολόγοι, Ὀρθόδοξοι καί Ρωμαιοκαθολικοί, πρέπει νά ἀπομακρυνθοῦμε ἀπό τίς διαμάχες τοῦ «Παλαιοῦ κόσμου» καί νά δώσουμε τήν ἀπολογία μας «ἐνώπιον τοῦ κόσμου περί τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος» μέ πραότητα καί φόβο (Α' Πετρ. 3, 15). Γι' αὐτό «συναντηθέντες μακράν τῶν παλαιῶν διαμαχῶν τοῦ "Παλαιοῦ κόσμου" αἰσθανόμαστε κατά τρόπον ἰδιαίτερον τήν ἀνάγκην καταβολῆς κοινῶν προσπαθειῶν ἀπό τούς Ὀρθοδόξους καί τούς Ρωμαιοκαθολικούς» (σημ. 3).

Οἱ ἀντιρρητικοί λόγοι τῶν μεγάλων ἁγίων Πατέρων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας θεωροῦνται διαμάχη τοῦ «Παλαιοῦ κόσμου», ἐνῶ σήμερα οἱ νέοι Κληρικοί καί θεολόγοι πρέπει νά καταβάλουμε προσπάθειες γιά τήν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας στήν ἀντιμετώπιση τῶν πολλῶν προβλημάτων!

Σέ ἄλλο σημεῖο τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» γράφεται: «Οἱ Ὀρθόδοξοι καί οἱ Ρωμαιοκαθολικοί ὀφείλουμε νά μάθουμε νά καταθέτουμε τήν συμπεφωνημένη μαρτυρία τῆς ἀληθείας στούς τομεῖς ὅπου αὐτή καθίσταται ἐφικτή καί ἀναγκαία» (σημ. 7).

Εἶναι βασική ὀρθόδοξη θεολογική ἀρχή ὅτι ἡ ἀντιμετώπιση τῶν κοινωνικῶν καί

ἀνθρωπίνων πραγμάτων εἶναι ἀπόρροια τῆς ἀποκεκαλυμένης ὀρθοδόξου θεολογίας. Ὅταν ἡ θεολογία ἐκτρέπεται ἀπό τήν Ἀποκάλυψη, τότε καί ἡ ἀντιμετώπιση τῶν ἀνθρωπίνων καί τῶν κοινωνικῶν πραγμάτων ἀλλοιώνεται, ἀφοῦ ὑπάρχει στενή σχέση μεταξύ δόγματος καί ἤθους. Μόνον «ἡ συμπεφωνημένη μαρτυρία τῆς ἀληθείας» περί τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ἀνθρώπων, τῆς κτίσεως μπορεῖ νά δώση λύσεις σέ διάφορα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁ Χριστιανός καί γενικά ὁ ἄνθρωπος. Δέν μπορεῖ νά ἀποδεσμευθῆ τό δόγμα ἀπό τό ἦθος.

Οἱ Ἀπόστολοι καί οἱ Πατέρες, οἱ αὐθεντικοί μάρτυρες καί θεολόγοι τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, ὁμίλησαν γιά τό ὅτι πηγή ὅλων τῶν προβλημάτων πού ἀντιμετωπίζει ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ διάβολος, ἡ ἁμαρτία (μέ τά πάθη) καί ὁ θάνατος. Ὁ Χριστός ἐνηνθρώπησε γιά νά νικήση αὐτά τά τρία κακά. Γι’ αὐτό, ὅταν σέ «Κοινές Δηλώσεις» καί σέ Ἀποφάσεις δέν γίνεται λόγος γιά τό πῶς θά νικήσουμε καί ἐμεῖς τόν διάβολο, τήν ἁμαρτία καί τόν θάνατο στήν ζωή μας, τότε αὐτές δέν εἶναι ὀρθόδοξες καί δέν ἐκφράζουν «τήν συμπεφωνημένη μαρτυρία τῆς ἀληθείας».

6. Ἡ οἰκουμενιστική κίνηση πού ἀναπτύχθηκε τόν 20ό αἰώνα γιά τήν λεγομένη «ἕνωση τῶν Ἐκκλησιῶν» χρησιμοποίησε ὑπερβολικά καί παραπλανητικά τό αἴτημα τῆς Ἀρχιερατικῆς προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ πρός τόν Πατέρα Του «ἵνα πάντες ἕν ὦσι, καθώς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοί κἀγώ ἐν σοί, ἵνα καί αὐτοί ἐν ἡμῖν ἕν ὦσιν» (Ἰω. 17, 21).

Γράφω «παραπλανητικά», γιατί ἡ ἑρμηνεία τοῦ χωρίου αὐτοῦ τόσο στήν ἑνότητα τῆς ὅλης Ἀρχιερατικῆς προσευχῆς τοῦ Χριστοῦ, ὅσο καί στήν Πατερική ἑρμηνευτική παράδοση ἔχει ἄλλη σημασία, δηλαδή ἀναφέρεται στήν ἑνότητα τῶν Ἀποστόλων, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, κατά τήν ὁποίαν οἱ Μαθητές τοῦ Χριστοῦ ἔλαβαν τό Ἅγιον Πνεῦμα καί ἑνώθηκαν μέ τόν Χριστό καί μεταξύ τους. Πρόκειται, δηλαδή, γιά τήν ἕνωση μέσα στήν θεοπτία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καί ὄχι σέ μιά ἑνότητα ἐξωτερική καί «ἕνωση τῶν Ἐκκλησιῶν», κατά τρόπο κοινωνιολογικό καί ἀνθρωπιστικό.

Στήν «Κοινή Δήλωση» γράφεται: «Λυπούμεθα διά τήν ἐξαιτίας τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας καί ἁμαρτωλότητας ἀπώλεια ἑνότητας, γενομένη ἀσυμφώνως πρός τήν Ἀρχιερατική Προσευχή τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ: “ἵνα πάντες ἕν ὦσι, καθώς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοί κἀγώ ἐν σοί, ἵνα καί αὐτοί ἐν ἡμῖν ἕν ὦσιν”» (σημ. 5).

Σέ ἄλλο σημεῖο τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» γράφεται: «Ἔχοντας ἐπίγνωση τῶν πολλαπλῶν ἐμποδίων, τά ὁποῖα πρόκειται νά ξεπεράσουμε, ἐλπίζουμε ὅτι ἡ συνάντησή μας θά συμβάλει στήν ἐπίτευξη τῆς ἐντεταλμένης ἀπό τόν Θεό

ἑνότητας, περί τῆς ὁποίας προσεύχεται ὁ Χριστός» (σημ. 6).

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι, κατά τήν Ὀρθόδοξη Παράδοση, ἡ ἑνότητα, κατά τόν λόγο τῆς Ἀρχιερατικῆς προσευχῆς, γίνεται μέ μετάνοια, μέ ἀπόθεση τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, μέ ταπείνωση, προσευχή, κάθαρση τῆς καρδίας, φωτισμό τοῦ νοῦ καί θεωρία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ «ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ». Μέσα ἀπό τήν ἡσυχαστική παράδοση μπορεῖ κανείς νά φθάση στήν Πεντηκοστή καί μέσα ἀπό τήν τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἀντιμετωπίζοντας τόν διάβολο, τήν ἁμαρτία καί τόν θάνατο, μπορεῖ νά παραμείνη ὁ ἄνθρωπος στήν προοπτική τῆς Πεντηκοστῆς. Ἡ κοινωνικοποίηση τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀλλοίωσή του.

7. Ἡ «Κοινή Δήλωση» ἀναφέρεται καί στήν ἐπίκληση ἑνός συγχρόνου γεγονότος, δηλαδή τοῦ μαρτυρίου πολλῶν Χριστιανῶν Ὀρθοδόξων καί ἑτεροδόξων, πού συμβαίνει στήν Μέση Ἀνατολή καί ἀλλοῦ.

Φυσικά, αὐτό τό γεγονός εἶναι ἀξιοπρόσεκτο καί στέκεται κανείς μπροστά του μέ σεβασμό, ἀλλά δυστυχῶς αὐτό ἐντάσσεται στήν σύγχρονη νοοτροπία τοῦ «οἰκουμενισμοῦ». Γίνονται δηλώσεις γιά τόν λεγόμενο «οἰκουμενισμό τοῦ αἵματος» καί διοργανώνονται Συνέδρια γιά τήν οἰκουμενιστική χρησιμοποίηση αὐτοῦ τοῦ γεγονότος.

Μέ ἄλλα λόγια, ἐπιχειρεῖται σήμερα μιά «ἕνωση τῶν Ἐκκλησιῶν», χωρίς ταυτότητα θεολογίας καί δόγματος, ἀλλά μέ τήν «ταυτότητα τοῦ αἵματος», ἐπειδή Χριστιανοί ὅλων τῶν Ὁμολογιῶν θυσιάζονται σέ διάφορα μέρη τοῦ κόσμου, κυρίως στήν Μέση Ἀνατολή, καί χάνουν τό αἷμα τους. Γράφεται στήν «Κοινή Δήλωση»:

«Θαυμάζουμε τό θάρρος ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔδωσαν τήν ζωή τους διά νά μαρτυρήσουν περί τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου, προτιμώντας νά πεθάνουν, παρά νά ἀρνηθοῦν τόν Χριστό. Πιστεύουμε ὅτι οἱ μάρτυρες τῆς ἐποχῆς μας, προερχόμενοι ἀπό διάφορες Ἐκκλησίες, ἀλλά τούς ὁποίους ἑνώνει τό κοινό τους μαρτύριο, ἀποτελοῦν ἔλεγχο διά τήν ἑνότητα τῶν Χριστιανῶν. Πρός ἐσᾶς, ὅσοι ὑποφέρετε διά χάρη τοῦ Χριστοῦ, ἀπευθύνει τόν λόγο του ὁ Ἀπόστολος: “Ἀγαπητοί ... καθό κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καί ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι” (Α’ Πέτρ. 4, 12-13)» (σημ. 12).

Παρακολουθῶ τά γεγονότα πού συμβαίνουν στήν Μέση Ἀνατολή, ὅπου ἐργάσθηκα στό παρελθόν σέ δύσκολες συνθῆκες, κατά τήν διάρκεια τοῦ πολέμου στόν Λίβανο, καί γνωρίζω τά προβλήματα πού ὑπάρχουν, καθώς ἐπίσης ἔχω πολλούς φίλους στίς περιοχές αὐτές. Ἔτσι θαυμάζω τό μαρτυρικό πνεῦμα τῶν ἀδελφῶν μας ἐκεῖ, ἀλλά καί πολλῶν ἑτεροδόξων. Τό μαρτύριό τους παραμένει στήν ἀγάπη καί τό ἔλεος τοῦ

Θεοῦ.
Πάνω στό θέμα αὐτό πρέπει νά σημειώσω μερικές σκέψεις μου, γιατί γίνεται κάποια παρερμηνεία καί οἰκουμενιστική ἐκμετάλλευση αὐτοῦ τοῦ γεγονότος.

Κατ' ἀρχάς τό μαρτύριο εἶναι καρπός θεωρίας τοῦ Θεοῦ καί βιώσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ. Τό «μακάριοι ἐστέ ὅταν διώξωσι ὑμᾶς...», πού εἶπε ὁ Χριστός, συνδέεται στενά μέ ὅλους τούς προηγηθέντες μακαρισμούς Του, ἤτοι τήν ταπείνωση, τό πένθος, τήν πραότητα, τήν ἐλεημοσύνη, τήν πείνα καί τήν δίψα γιά τήν δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, τήν κάθαρση τῆς καρδιᾶς, τήν εἰρήνη, εἶναι συνάρτηση ὅλης τῆς πνευματικῆς ζωῆς καί ὄχι μιά ἀπομονωμένη ἐνέργεια.

Ἔπειτα, τό μαρτύριο εἶναι συνάρτηση τῆς μαρτυρίας – ὁμολογίας τοῦ Χριστοῦ. Τό μαρτύριο χωρίς μαρτυρία-ὁμολογία τῆς ἀληθινῆς πίστεως δέν ἔχει θεολογική ἀξία, γιατί ὁ Χριστός εἶπε: «Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. ι΄, 32), ἐνῶ ἡ μαρτυρία – ὁμολογία τῆς πίστεως χωρίς μαρτύριο ἔχει ἀξία.

Ἀκόμη, τό ὅτι μερικοί ἑτερόδοξοι Χριστιανοί χύνουν τό αἷμα τους γιά τόν Χριστό, δέν σημαίνει ὅτι ἀμνηστεύονται οἱ αἱρέσεις τῆς Ὁμολογίας στήν ὁποία ἀνήκουν. Καί αὐτό γίνεται γιατί ὑπάρχουν Χριστιανοί σέ ὅλες τίς Χριστιανικές Ὁμολογίες, οἱ ὁποῖοι τηροῦν τίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ, πιστεύουν στόν Θεό, χωρίς νά ἀποδέχονται τήν διδασκαλία τῆς Ὁμολογίας στήν ὁποία ἀνήκουν, ὅπως ἐκφράζεται στά «δογματικά της» κείμενα. Ὅπως ἐπίσης ὑπάρχουν Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι δέν ζοῦν σύμφωνα μέ τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Ἑπομένως, δέν εἶναι δυνατόν νά γίνεται ἐπίκληση τοῦ μαρτυρίου μερικῶν ἑτεροδόξων Χριστιανῶν γιά οἰκουμενιστικούς σκοπούς καί νά συσχετίζεται τό μαρτύριο μέ τήν ἀμνήστευση τῶν ἐκκλησιολογικῶν θεολογικῶν ἀρχῶν καί τήν ἀναφορά στήν ἐπίτευξη τῆς ἑνότητος τῶν Χριστιανῶν.

Εἶναι σάν νά ἰσχυρίζεται κανείς ὅτι ἐπειδή στήν περίοδο τῶν διωγμῶν μερικοί εἰδωλολάτρες πίστευαν στόν Χριστό καί μαρτυροῦσαν, χωρίς νά βαπτισθοῦν προηγουμένως, ἀφοῦ αὐτή ἡ πράξη συνιστᾶ τό «βάπτισμα τοῦ αἵματος», ὅτι παρέλκει τό ὀρθόδοξο βάπτισμα, ὅταν ἐπιστρέφουν στήν Ἐκκλησία οἱ ἐκτός αὐτῆς.

Τό μαρτύριο τῶν συγχρόνων Χριστιανῶν πού ἀνήκουν σέ ὅλες τίς χριστιανικές Ὁμολογίες δέν μπορεῖ, ὅπως γράφεται ἀπό οἰκουμενιστές θεολόγους, νά «μᾶς κατευθύνει στήν ἐσχατολογική πραγματικότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταυτότητας»• δέν εἶναι «μιά ὑπόσχεση γιά τήν ἑνότητα τῶν Χριστιανῶν»• δέν μπορεῖ «νά διευκολύνει τήν ἀμοιβαία ἀναγνώριση, ἀκόμη καί τήν εὐχαριστιακή κοινωνία»• δέν μπορεῖ νά ὁδηγήση «τίς Ἐκκλησίες ἔξω ἀπό τίς ἀτομικές τους

θέσεις, νά ἀνακτήσουν τήν ὁρατή κοινωνία καί νά ἐπικεντρωθοῦν στόν Χριστό»• δέν σημαίνει ὅτι συνιστᾶ «τήν ἀναγνώριση τοῦ πνεύματος πού "ὅπου θέλει πνεῖ" (Ἰω. γ', 8) πέρα ἀπό τά ὁρατά σύνορα τῆς δικῆς μας Ἐκκλησίας»• οὔτε στό νά ὑπερβοῦμε «τίς διαιρέσεις πού ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι ἔχουμε πραγματοποιήσει στό παρελθόν»• οὔτε βεβαίως καί στήν κατάρτιση ἑνός «οἰκουμενικοῦ μαρτυρολογίου» πού ἦταν μιά πρόταση τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν!! Δηλαδή, τό μαρτύριο τῶν συγχρόνων Χριστιανῶν δέν μπορεῖ ἀπροϋποθέτως νά ὁδηγήση σέ μιά ἐκκλησιαστική κοινωνία.

Αὐτό σημαίνει ὅτι δέν μπορεῖ νά ἰσχύση ἡ «ἕνωση τῶν Ἐκκλησιῶν» χωρίς ἐπίκληση τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν καί διόρθωση τῶν αἱρέσεων, μόνον λόγῳ τοῦ «μαρτυρίου τοῦ αἵματος», οὔτε εἶναι δυνατόν νά μιλᾶμε γιά τήν «ἕνωση τῶν Ἐκκλησιῶν» μέσα ἀπό «τόν οἰκουμενισμό τοῦ αἵματος», μέ τήν παράβαση συγχρόνως τῶν ἀποφάσεων τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

8. Ἡ «Κοινή Δήλωση» μεταξύ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καί τοῦ Πάπα Ρώμης ἀσχολήθηκε καί μέ τό θέμα τῆς Οὐνίας. Ἐνῶ γιά τήν Οὐνία ὑπάρχουν σαφέστατες ἀπόψεις τῶν Ὀρθοδόξων ὅτι δέν δεχόμαστε αὐτόν τόν τρόπο «ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν», ἀλλά αὐτό μπορεῖ νά γίνη μέ τήν ἀντιμετώπιση τῶν θεολογικῶν διαφορῶν μεταξύ Ὀρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν, ἐν τούτοις στήν «Κοινή Δήλωση» υἱοθετοῦνται διαφορετικές ἀπόψεις. Στήν «Κοινή Δήλωση» γράφεται:

«Ἐλπίζουμε ὅτι ἡ συνάντησή μας θά συμβάλει στήν εἰρήνευση ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουν τριβές μεταξύ τῶν Ἑλληνορύθμων Καθολικῶν (σημείωση: τῶν Οὐνιτῶν) καί τῶν Ὀρθοδόξων. Σήμερα εἶναι προφανές ὅτι ἡ μέθοδος οὐνιτισμοῦ τῶν προηγουμένων αἰώνων, πού προϋποθέτει τήν ἐπίτευξη ἑνότητας μιᾶς κοινότητας μέ μιά ἄλλη μέσῳ τῆς ἀπόσπασής της ἀπό τήν Ἐκκλησία της δέν ἀποτελεῖ τήν κατάλληλη ὁδό πρός τήν ἀνάκτηση τῆς ἑνότητας. Παράλληλα οἱ ἐκκλησιαστικές κοινότητες, οἱ ὁποῖες ἀναδύθηκαν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἱστορίας, ἔχουν δικαίωμα νά ὑπάρχουν καί νά πράττουν τό πᾶν ἀπαραίτητο πρός κάλυψη τῶν πνευματικῶν ἀναγκῶν τῶν πιστῶν αὐτῶν, ἐπιδιώκοντας εἰρήνη μέ τούς γείτονες. Οἱ Ὀρθόδοξοι καί οἱ Ἑλληνόρυθμοι καθολικοί ἔχουν ἀνάγκη νά συμφιλιωθοῦν καί νά ἀναζητήσουν τίς ἀμοιβαίως ἀποδεκτές μορφές συνυπάρξεως» (σημ. 25).

Ἀπό τό κείμενο αὐτό φαίνεται ὅτι ἡ καθιέρωση τῆς Οὐνίας γιά τήν προσέλκυση τῶν Ὀρθοδόξων στόν Ρωμαιοκαθολικισμό θεωρεῖται «ἀποτέλεσμα τῆς ἱστορίας». Τό αἴτημα τῶν Ὀρθοδόξων γιά τήν κατάργηση τῆς Οὐνίας, προκειμένου νά συνεχισθῆ ὁ διάλογος μεταξύ Ὀρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν ἀπορρίπτεται, διότι πρέπει νά συνυπάρχουν καί ὅλες οἱ πλευρές νά καλύπτουν «τίς πνευματικές ἀνάγκες τῶν πιστῶν αὐτῶν». Ἄλλωστε, ἀπό πολλούς θεωρεῖται ὅτι ἡ ὕπαρξη τῶν Οὐνιτῶν δέν εἶναι πρόβλημα, γιατί τώρα δίνεται ἡ δυνατότητα ἀναγνωρίσεως τῶν

μυστηρίων τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν καί τῶν ἄλλων ἀρχαίων αἱρετικῶν!

9. Στήν «Κοινή Δήλωση» γίνεται λόγος καί γιά τούς ἀνθρώπους ἄλλων Θρησκειῶν. «Δέν πρέπει οἱ διαφορετικές προσεγγίσεις τῶν θρησκευτικῶν ἀληθειῶν νά κωλύουν τούς ἀνθρώπους διαφορετικῶν θρησκειῶν νά συνυπάρχουν ἐν εἰρήνῃ καί ὁμονοίᾳ» (σημ. 13).

Βεβαίως, κανείς ἐχέφρων ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά μείνη ἀνάλγητος γιά τίς θρησκευτικές συγκρούσεις. Δέν μποροῦμε νά συντηροῦμε θρησκευτικούς πολέμους μέ φανατισμό καί βίαιες ἐνέργειες. Σήμερα εἶναι ἀνάγκη νά γίνεται καί ὁ διαθρησκειακός διάλογος. «Αὐτή τήν ταραχώδη ἐποχή ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό διαθρησκειακό διάλογο» (σημ. 13). Ὅμως δεχόμαστε τόν διαθρησκειακό διάλογο, μέσα ἀπό τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις. Τίποτε δέν γίνεται στήν Ἐκκλησία ἀπροϋπόθετα. Εἶναι ἀνάγκη νά γίνονται διαθρησκειακοί διάλογοι, τονίζοντας τίς διαφορές μεταξύ τῶν Θρησκειῶν.

Ὅταν ὅμως οἱ διαθρησκειακοί διάλογοι γίνονται μόνον μέσα ἀπό τήν προοπτική τῶν κοινῶν σημείων, τότε ὑφίσταται μεγάλο πρόβλημα. Τό μειονέκτημα τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» δέν εἶναι ὅτι γίνεται λόγος γιά «διαθρησκειακό διάλογο», ἀλλά γιά τό ὅτι δέν γράφει κάτι πού νά τονίζη τίς ἀναγκαῖες προϋποθέσεις βάσει τῶν ὁποίων θά γίνονται οἱ διαθρησκευτικοί διάλογοι, ὅπως ἔκαναν διαλόγους οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, καί ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός μέ τόν Ἰουδαϊσμό καί ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς μέ τόν Ἰσλαμισμό. Ὁ διαθρησκειακός διάλογος μέ τήν παραθεώρηση τῶν θεολογικῶν, χριστολογικῶν καί ἐκκλησιολογικῶν διαφορῶν συνθέτει τόν διαθρησκειακό οἰκουμενισμό.

10. Σέ ὅλη τήν «Κοινή Δήλωση» ὑπάρχει μιά κοινή διαπίστωση. Στήν ἐπικεφαλίδα της ὑπάρχει ἡ φράση «Κοινή Δήλωσις τοῦ Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου καί τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καί Πασῶν τῶν Ρωσσιῶν Κυρίλλου». Ὅμως, σέ ὅλο τό περιεχόμενό του φαίνεται ὅτι συμβάλλονται δύο «παγκόσμιοι» ἡγέτες, ὁ Πάπας γιά τούς Ρωμαιοκαθολικούς καί ὁ Πατριάρχης Μόσχας γιά τούς Ὀρθοδόξους, δηλαδή ἀποφασίζουν οἱ ἐκκλησιαστικοί Ἡγέτες τῆς «Πρώτης Ρώμης» καί τῆς «Τρίτης Ρώμης», ἄν καί δέν δέχομαι αὐτήν τήν ὁρολογία «Πρώτη», «Δεύτερη» καί «Τρίτη Ρώμη».

Ὁ Πατριάρχης Μόσχας δέν ἀποφασίζει μέ τόν Πάπα γιά θέματα πού ἀπασχολοῦν τό Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας, ἀλλά γιά θέματα πού ἀφοροῦν ὅλο τόν Χριστιανικμό κόσμο, ὅλες τίς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες σέ Ἀνατολή, Δύση, Βορρᾶ καί Νότο, δηλαδή στήν Μέση Ἀνατολή, Ἀφρική, Λατινική, «λοιπές Ἠπείρους», καί τούς «πιστούς» ἄλλων θρησκειῶν καί γενικά τούς ἀνθρώπους ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας.

Αὐτό δείχνει ὅτι ὁ Πατριάρχης Μόσχας κατά τίς συζητήσεις μέ τόν Πάπα καί στήν ἀπόφαση αὐτή, θεωρεῖ στήν πραγματικότητα τόν ἑαυτό του ὡς «Πρῶτο» τῆς Ὀρθοδοξίας, ὑποσκελίζοντας μέ τόν τρόπο αὐτόν τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη. Αὐτό φαίνεται καί στά διορθόδοξα καί διεκκλησιαστικά θέματα, ὅπως τό θέμα τῆς Οὐκρανίας (σημ. 26 καί 27). Δηλαδή, τό θέμα τῆς Οὐκρανίας ὁ Πατριάρχης Μόσχας τό συζητᾶ μέ τόν Πάπα, ἐνδεχομένως γιά νά προκαταλάβη ἀποφάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Μέσα σέ αὐτήν τήν προοπτική τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» ἀσχολοῦνται οἱ δύο «Παγκόσμιοι Ἡγέτες» μέ κοινά καί παγκόσμια προβλήματα, ὅπως: «Καλοῦμε τή διεθνῆ κοινότητα νά λάβει ἄμεσα μέτρα πρός ἀποτροπή τοῦ περαιτέρω ἐκτοπισμοῦ τῶν Χριστιανῶν ἀπό τή Μέση Ἀνατολή. Ὑψώνοντας τή φωνή μας ὑπέρ τῶν δεδιωγμένων Χριστιανῶν, συμπάσχουμε μέ τήν δυστυχία τῶν ὀπαδῶν τῶν λοιπῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων, οἱ ὁποῖοι πέφτουν θύματα τοῦ ἐμφυλίου, τοῦ χάους καί τῆς τραυματικῆς βίας» (σημ. 9)• ἀσχολοῦνται μέ τήν ἐπικράτηση τῆς κοινωνικῆς εἰρήνης (σημ. 10)• μέ «τήν ἐπιστροφή τῶν προσφύγων στίς οἰκίες τους, διά τήν ἐπούλωση τῶν τραυματιῶν» (σημ. 11)• μέ τίς «συνθῆκες ἀκραίας φτώχειας» (σημ. 17)• μέ τούς μετανάστες, τόν καταναλωτισμό πού «ἐξαντλεῖ ραγδαίως τούς πόρους τοῦ πλανήτη μας» μέ τήν «αὐξανόμενη ἀνισότητα στό τρόπο διανομῆς τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν» ἡ ὁποία «αὐξάνει τό αἴσθημα ἀδικίας τοῦ συστήματος τῶν διεθνῶν σχέσεων, τό ὁποῖο ἀναδύεται» (σημ. 17) κ.ἄ.

Φαίνεται καθαρά ὅτι ὁ Πατριάρχης Μόσχας Κύριλλος ὑπέγραψε τήν «Κοινή Δήλωση» ὡς θρησκευτική καί πολιτική ὑπερδύναμη, ὡς ἐκπρόσωπος τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, χωρίς ὅμως νά λάβη ἐξουσιοδότηση, ὑποκαθιστώντας καί ἀντικαθιστώντας τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη. Φαίνεται σάν νά ἔχη χαθῆ ἡ λεγομένη Δεύτερη Ρώμη (ἡ Νέα Ρώμη) καί νά ὁμιλῆ ἡ «Τρίτη Ρώμη» μέ τήν «Πρώτη Ρώμη», οἱ δύο Παγκόσμιοι Χριστιανοί Ἡγέτες καί δύο πολιτικοί Ὀργανισμοί.

Ἀπό τήν σύντομη καί περιεκτική αὐτή ἀνάλυση τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» μεταξύ τοῦ Πάπα Φραγκίσκου καί τοῦ Πατριάρχου Μόσχας Κυρίλλου φαίνεται ὅτι οἱ θέσεις τῆς «Κοινῆς Δηλώσεως» εἶναι μιά κακή μορφή τῶν ἀποφάσεων τῆς «Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου» στό Κολυμπάρι Χανίων Κρήτης πού συνεκλήθη λίγους μῆνες μετά τήν «Κοινή Δήλωση» στήν Ἀβάνα τῆς Κούβας, ἤτοι τόν Ἰούνιο 2016, στήν ὁποία δέν παρευρέθη ὁ Πατριάρχης Μόσχας.

Καί πῶς θά μποροῦσε νά παρευρεθῆ, ὅταν πρίν λίγους μῆνες (Φεβρουάριος 2016) εἶχε ἤδη ἀποφασίσει μόνος του καί μάλιστα μέ τόν Πάπα, τόν ἄλλον Παγκόσμιο Ἡγέτη, ἐκπροσωπώντας χωρίς ἐξουσιοδότηση ὅλες τίς Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες καί

ὑποκαθιστώντας τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη; Καί πῶς μποροῦσε ὕστερα ἀπό αὐτή τήν συνάντηση «κορυφῆς» μέ τόν Πάπα Φρασκίσκο καί τήν «Κοινή Δήλωση» πού ἔκανε μαζί του, νά παρευρεθῆ στήν Σύνοδο τοῦ Κολυμπαρίου τῆς Κρήτης καί νά κατέχη τήν πέμπτη θέση;

Ὁ Πατριάρχης Μόσχας κινεῖται ἐλεύθερα ὡς ἐκκλησιαστικός καί πολιτικός ἡγέτης καί ἐκφράζει τίς οἰκουμενιστικές του θέσεις, ἀναιρώντας τήν ἀπόφαση τοῦ «Συνεδρίου τῶν ἀρχηγῶν καί ἀντιπροσώπων τῶν Ὀρθοδόξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν», πού ἔγινε στήν Μόσχα τό 1948.
Φαίνεται ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Μόσχας λαμβάνει κατά καιρούς διάφορες ἀποφάσεις γιά ἐκκλησιολογικά θέματα, σύμφωνα μέ τίς συνθῆκες κάθε ἐποχῆς.

Τό πρόβλημα, ὅμως, εἶναι ὅτι οἱ ἀντιοικουμενιστικοί θεολόγοι, ἐνῶ κατακρίνουν τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο καί τήν Σύνοδο τῆς Κρήτης, ὄχι μόνον ἀμνηστεύουν τίς χειρότερες ἀπόψεις τοῦ Πατριάρχου Μόσχας, ἀλλά καί τόν στηρίζουν σέ βάρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Αὐτό εἶναι ἕνα θέμα ἑρμηνείας ἀπό κάθε πλευρά.

Ὅπως διευκρίνισα στήν ἀρχή τοῦ κειμένου αὐτοῦ, τό κάνω καί στό τέλος, ὅτι ὅσα παρουσιάσθηκαν πιό πάνω δέν ἀφοροῦν τόν ὀρθόδοξο ρωσικό λαό καί τούς ἁγίους Χριστιανούς, Μοναχούς καί Κληρικούς πού ἔζησαν καί ζοῦν στήν Ρωσία, τούς ὁποίους ἀγαπῶ καί σέβομαι γιά τήν ὀρθόδοξη ὁμολογία τους, τό μαρτύριό τους καί τήν ἀσκητική τους ζωή, καί τούς ὁποίους συχνά ἐπικαλοῦμαι στά κείμενά μου καί στίς ὁμιλίες μου.